

صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

توزیع ناعادلانه در آمد در آمریکا،

یک چالش اقتصادی

پروژه
تحریک
معاونت سیاسی
صدا و سیما

■ نکات برجسته

- گزارش آکسفام، حاکی از این است که از هر هشت فرد ثروتمند جهان، دو نفر از آنها آمریکایی است. اما این ثروت در آمریکا به صورت یکسان توزیع نمی‌شود و تنها یک درصد از آنها از این مزیت بهره‌مند هستند.
- از سال ۱۹۶۲ یک درصد خانوارهای آمریکایی، چهل درصد ثروت کشور را در اختیار دارند که برابر با ثروتی است که ۹۰ درصد دیگر جامعه آمریکایی در اختیار دارند.
- یافته‌های یک تحقیق در سال ۲۰۱۱، حاکی از این بود که همه شهروندان آمریکایی از همه طیف‌های سیاسی به صورت قابل ملاحظه‌ای به توزیع ناعادلانه ثروت در این کشور اعتراض دارند.
- براساس یافته‌های پژوهش انجام شده جمعی از پژوهشگران دانشگاه پرینستون و نورث وسترن در سال ۲۰۱۴، سیاست‌های دولت در آمریکا انعکاس خواسته‌های ثروتمندان این کشور است و اکثریت شهروندان آمریکا عملاً در فرایند سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی نقشی ندارند.

■ مقدمه

توزیع ناعادلانه درآمد، یکی از معیارهای اندازه‌گیری شکاف میان فقرا و ثروتمندان است. براساس نظرسنجی پيو، این فاصله در آمریکا از دهه ۱۹۷۰ با سرعت بسیار زیادی در حال افزایش است. براساس گزارش بانک کردیت سوییس، یک درصد از ثروتمندان جهان، بیشتر از نیمی از دارایی‌های جهان را در اختیار دارند. به عبارت دیگر مجموع سرمایه بیش از سه میلیارد نفر در جهان، کمتر از تنها یک درصد ثروت میلیاردرهای جهان است. این آمار براساس محاسبه ثروت خالص است. منظور از ثروت خالص، مجموع ارزش دارایی‌های فرد منهای مجموع بدهی‌ها است. براساس گزارش بانک کردیت سوییس، دارایی یک درصد ثروتمندان جهان به ۲۸۳ تریلیون دلار رسیده است. سرعت رشد مالی و اقتصادی ثروتمندان به دلیل بازار پررونق املاک و روند رو به رشد بازارهای سهام در جهان در فاصله سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷، به بالاترین میزان از زمان ثبت دارایی ثروتمندان در تاریخ رسیده است.

آکسفام، سازمان بین‌المللی امدادرسانی در سال ۲۰۱۶ هشدار داد که اگر اقدامات لازم برای دسترسی حداقلی عدالت اجتماعی در جهان محقق نشود، نیمی از مردم جهان در سال‌های آینده فقیرتر از یک درصد از ثروتمندان میلیونر خواهند بود. اما در سال ۲۰۱۷، این پیش‌بینی آکسفام محقق شد و آمار نشان می‌دهد که در آمریکا بیش از نیمی از ۱۶,۷ هزار میلیارد دلار ثروت ایجاد شده یعنی حدود ۸,۵ تریلیون دلار آن به همان یک درصد تعلق گرفته است. همچنین گزارش آکسفام، حاکی از این بود که از هر هشت فرد ثروتمند جهان، دو نفر از آنها آمریکایی است. اما این ثروت در آمریکا به صورت یکسان توزیع نمی‌شود و تنها یک درصد از آنها از این مزیت بهره‌مند هستند. **در این پژوهش به**

بررسی توزیع ناعادلانه ثروت در آمریکا پرداخته می‌شود.

■ توزیع ناعادلانه ثروت در آمریکا

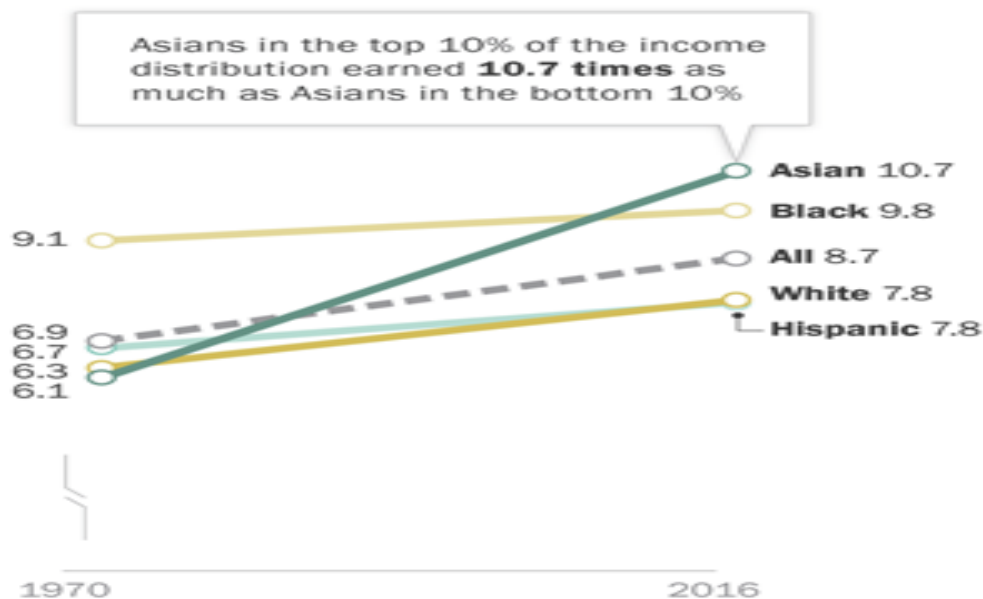
توزیع ناعادلانه ثروت و درآمدها در آمریکا که جرقه جنبش وال استریت را روشن کرد، همچنان یکی از معضلات اقتصادی در آمریکا محسوب می شود که پیامدهای اجتماعی بسیار زیادی دارد.

نتایج نظرسنجی پیو در سال ۲۰۱۸ نشان می دهد که توزیع ناعادلانه ثروت در دوره ریاست جمهوری دونالد ترامپ با تشدید نژادپرستی همراه شده است. به طوری که توزیع ناعادلانه درآمد در میان آسیایی ها از دهه ۱۹۷۰ تا سال ۲۰۱۶ در مقایسه با دیگر اقلیت ها به شدت افزایش یافته و به ۱۰,۷ درصد رسیده و جای سیاهپوستان را گرفته اند.

– جدول زیر آخرین نظرسنجی پیو درباره توزیع ناعادلانه درآمد در آمریکا است که سفیدپوستان با ۷,۸ کمتر با این چالش مواجه هستند و سیاهپوستان و آسیایی تبارها با بیشترین نابرابری مواجه هستند.^۱

inequality in U.S. increased most among Asians from 1970 to 2016

Ratio of income at the 90th percentile to income at the 10th percentile

Note: Whites, blacks and Asians include only non-Hispanics and are single-race only in 2016. Hispanics are of any race. Asians include Pacific Islanders. Income is adjusted for household size. See Methodology for details.

Source: Pew Research Center analysis of 1970 decennial census and 2016 American Community Survey (IPUMS).

"Income Inequality in the U.S. Is Rising Most Rapidly Among Asians"

PEW RESEARCH CENTER

ثروت خالص کل خانوارهای آمریکایی براساس آمار سه ماهه اول سال ۲۰۱۷، برابر با ۹۴,۷ هزار میلیارد دلار بود که در مقایسه با سال های قبل افزایش قابل ملاحظه ای داشت.^۲ رسانه های آمریکایی اندکی پیش از سخنرانی سالانه باراک

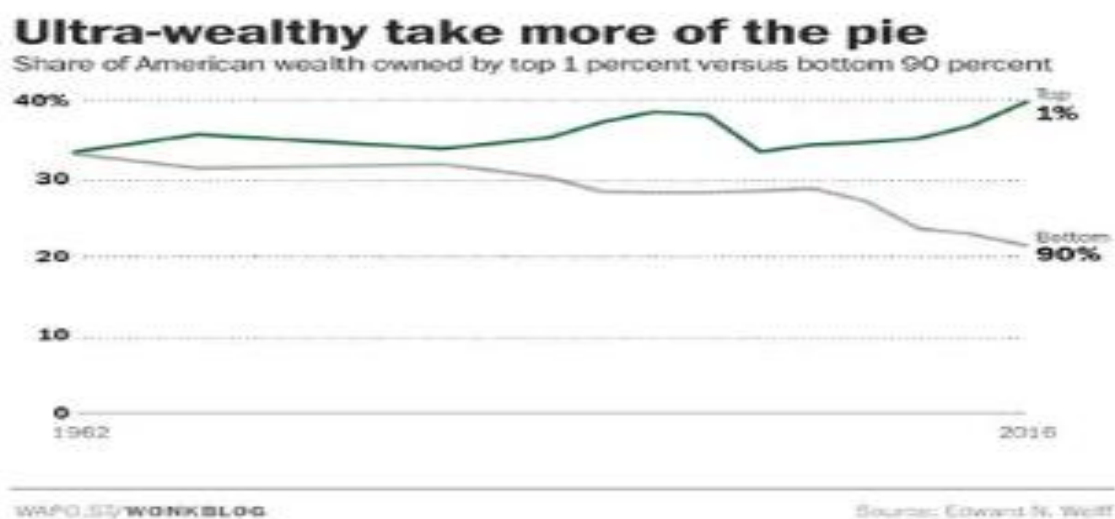
۱ - <http://www.pewsocialtrends.org/2018/07/12/income-inequality-in-the-u-s-is-rising-most-rapidly-among-asians/>

۲ - [FRED Graph - St. Louis Fed](#)". FRED, ۲۰۱۸-۰۳-۲۳, Retrieved ۲۰۱۸-۰۳-۲۳.

اوباما درباره وضعیت اتحاد گزارش دادند، یک درصد از آمریکایی ها، چهل درصد ثروت این کشور را در اختیار دارند و هشتاد درصد دیگر نیز فقط در هفت درصد ثروت آمریکا سهیم هستند. اما تنها شش ماه بعد، رسانه های آمریکایی بار دیگر گزارش دادند که ثروت یک درصد آمریکایی ها به میزان قابل ملاحظه ای افزایش یافته است، به طوری که یک درصد جامعه آمریکایی بیش از ۹۰ درصد ثروت آمریکا را در دست دارند.

روزنامه واشنگتن پست، اخیراً در مقاله ای نوشته است، از سال ۱۹۶۲ یک درصد خانوارهای آمریکایی، چهل درصد ثروت کشور را در اختیار دارند که برابر با ثروتی است که ۹۰ درصد دیگر جامعه آمریکایی در اختیار دارند.

جدول زیر نشان دهنده توزیع ثروت در آمریکا است.

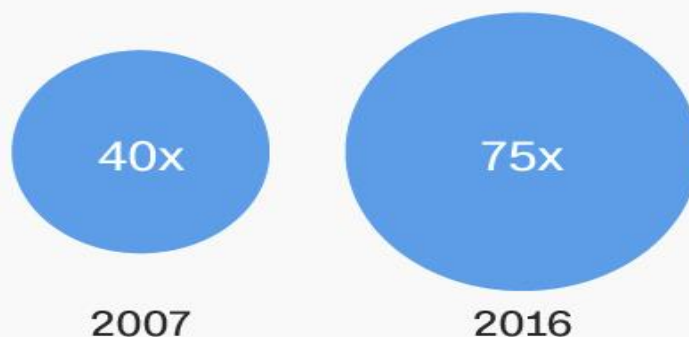

براساس گزارش فدرال رزرو درباره شکاف ثروت در آمریکا که هر سه سال یک بار منتشر می شود، در سال ۲۰۱۶، سبب درآمد خانواده های ثروتمند در مقایسه با سال ۲۰۱۳، حدود ۱۶ درصد افزایش یافته است. اما سبب کمتر از ده درصد خانوارهای آمریکایی در مدت مشابه حدود ۴۰ درصد افزایش نشان می دهد. برای فهم این آمار می توان به گونه دیگری آن را تفسیر کرد. در فاصله میان سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶، درآمد خانوارهای طبقه متوسط بالا بیش از ۱۲۷ هزار و ۶۰۰ دلار بوده است، اما درآمد خانوارهای طبقه متوسط پایین کمتر از ۴۲۵۰۰ دلار بوده است. براساس این آمار، در سال ۲۰۱۶ ثروت طبقه متوسط بالا ۷۵ برابر ثروت طبقه متوسط پایین است در حالی که براساس گزارش پيو در سال ۲۰۰۷، ثروت طبقه متوسط بالا ۴۰ برابر ثروت طبقه متوسط پایین بوده است. این اختلاف در سال ۱۹۸۹، بسیار کمتر یعنی ۲۸ بوده است.

– جدول زیر این شکاف ثروت را نشان می دهد.

The wealth gap is wider than ever

The median net worth of upper income families has gone from 40 times to 75 times the median low-income household's net worth.

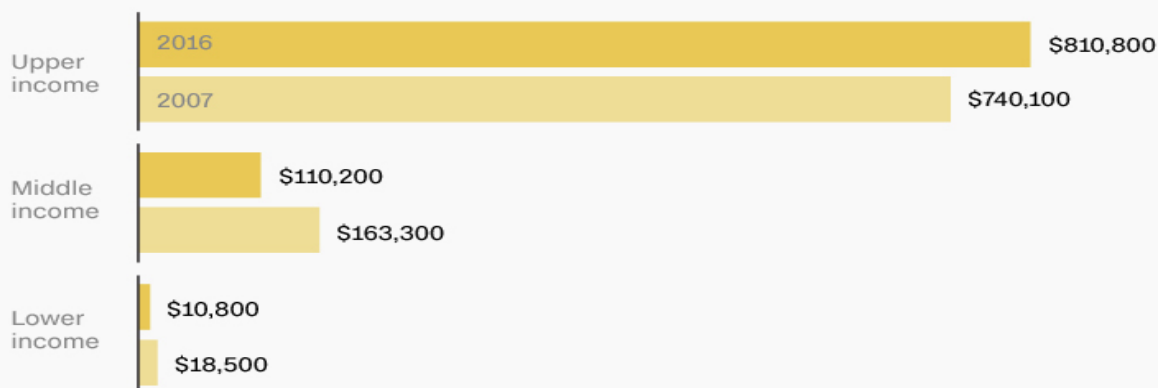
Source: Pew analysis of Federal Reserve data

براساس گزارش پیو، در همین حال خانواده های با درآمد بالا در سال ۲۰۱۸ بالاتر از ۸۱۰ هزار و ۸۰۰ دلار درآمد داشته اند که ۷۰ هزار دلار بیشتر از سال ۲۰۰۷ بوده است. و طبقه با درآمد پایین نیز به طور متوسط ۱۰ هزار و ۸۰۰ دلار به دست آورده است که هشت هزار دلار کمتر از سال ۲۰۰۷ است. این گزارش را می توان به گونه دیگری هم تحلیل کرد. در سال ۲۰۱۶ یک درصد جمعیت آمریکا ۳۸,۶ درصد کل ثروت آمریکا را در اختیار داشتند که در مقایسه با سال ۲۰۰۷ که ۳۳,۷ درصد ثروت را در اختیار داشتند، سهم آن یک درصد از ثروت جهانی افزایش یافته است.

– جدول زیر نشان دهنده نحوه توزیع درآمد در جامعه آمریکایی است.

Wealthier households have recovered...

But the net worth of low- and middle-income families is still depressed

Source: Pew analysis of Federal Reserve data

براساس گزارش ماه ژوئن سال ۲۰۱۷ گروه مشاوره‌ای بوستون، تا سال ۲۰۲۱، بیش از هفتاد درصد کل ثروت آمریکا در دست میلیاردرها و میلیونرهای آمریکایی خواهد بود.

براساس گزارش ها، شکاف ثروت بین خانواده‌های سیاه پوست و سفید پوست از سال ۱۹۸۴ تا سال ۲۰۰۹ سه برابر شده است و از ۸۵ هزار دلار به ۲۳۶ هزار و پانصد دلار رسیده است. برخی محافل سیاسی و رسانه ای در آمریکا تلاش می کنند، ارث را عامل اصلی اختلاف درآمد سیاه پوستان و سفیدپوستان عنوان کنند. براساس گزارشی که توسط رابرت بی آوری و مایکل رندال^۱ انجام شده است، از هر سه خانوار سفیدپوست آمریکایی، یک خانوار از طریقی ارث دریافت می کنند. در حالی که از هر ده خانوار سیاهپوست، یک خانوار به ارث دست پیدا می کند. ۹۶٫۱ درصد از خانوارهای ثروتمند یا همان یک درصدی ها هم سفیدپوست هستند که این نشان‌دهنده اوج نابرابری در توزیع ثروت در آمریکا است. یافته های یک تحقیق در سال ۲۰۱۱، حاکی از این بود که همه شهروندان آمریکایی از همه طیف‌های سیاسی به صورت قابل ملاحظه‌ای به توزیع ناعادلانه ثروت در این کشور اعتراض دارند. براساس گزارش سالیانه فدرال رزرو در سال ۲۰۱۷، عملاً در حال حاضر از هر ده خانوار آمریکایی، چهار خانوار در صورتی که یک هزینه فوق العاده برایشان پیش بیاید، یا مجبورند از دیگران پول قرض کنند و یا خودرو و یا منزل خود را بفروشند.

به اعتقاد ناظران، توزیع ناعادلانه ثروت دلایل متعددی دارد که می توان به مالکیت خانه، درآمد خانوار، بیکاری، سطح تحصیلات و آموزش اشاره کرد. ولی داشتن میراث، مهمترین عنصر و عامل محسوب می شود. ضمن اینکه ثروتمندان بر مبنای ماده (۴)(ج) ۵۰۱ بیش از خانوارهای متوسط و فقیر م شمول معافیت مالیاتی می شوند. توزیع ناعادلانه ثروت، چالشی است که مهار آن بسیار دشوار به نظر می رسد و هر سال در مقایسه با سال قبل، این وضعیت بدتر خواهد شد. به نوشته روزنامه گاردین، شکاف طبقاتی در آمریکا در نتیجه توزیع ناعادلانه ثروت روز به روز بیشتر می‌شود. به طوریکه بین ۱۰ تا ۱۵ سال گذشته، ثروتمندان، ثروتمندتر شده‌اند. براساس این گزارش ثروت خالص برادران کوک، یکی از خانواده های میلیارد در آمریکا در سال ۲۰۰۵، حدود ۹ میلیارد دلار بود در حالی که در سال ۲۰۱۸ به بالاتر از صد میلیارد دلار رسید. مایک بلومبرگ نیز در این مدت ۱۵ سال، ۴۶ میلیارد دلار به ثروتش افزود و جف بیزوس^۲، مالک روزنامه واشنگتن پست، ثروتش به ۱۴۴ میلیارد دلار رسیده است که تقریباً سی برابر بیشتر از سال ۲۰۰۵ است.

۱- Robert B. Avery and Michael S. Rendall

۲ - Jeff Bezos

پیامدهای توزیع ناعادلانه درآمد

پیامدهای سیاسی:

- سیاست‌های دولت در آمریکا انعکاس خواسته‌های ثروتمندان این کشور است و اکثریت شهروندان آمریکا در فرآیند سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی نقشی ندارند.

پیامدهای اجتماعی:

- سرخوردگی اجتماعی، فقر و بی‌اعتمادی به ساختار و احتمال بروز جنبش‌های اجتماعی

پیامدهای اقتصادی:

- کوچک شدن طبقه متوسط و افزایش شکاف میان فقیر و غنی

توزیع ناعادلانه درآمد می‌تواند پیامدهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی داشته باشد. ثروت چیزی نیست که در زندگی روزمره بتوان آن را احساس کرد، بلکه درآمد ناشی از آن است که تاثیر ملموسی بر سطح زندگی افراد دارد. در واقع ثروت، فرصت‌های بیشتری برای کسب درآمد بیشتر فراهم می‌کند. همچنین، ثروت و درآمد مناسب، می‌تواند منجر به افزایش قدرت سیاسی شود. بر همین اساس، بیشتر سیاستمداران آمریکایی متعلق به همان یک درصد ثروتمند هستند. در مقابل توزیع ناعادلانه درآمد، منجر به سرخوردگی اجتماعی، فقر و در نهایت بی‌اعتمادی به نظام حاکم شود. براساس یافته‌های مدرسه تجارت هاروارد در سال ۲۰۱۴، اختلاف رو به رشد بین طبقه بسیار ثروتمند و خیلی فقیر در طولانی مدت نمی‌تواند پایدار بماند و در نهایت موجب اعتراضات مدنی خواهد شد.

تاثیرات توزیع ناعادلانه ثروت بر دموکراسی از دیگر پیامدهای منفی این چالش محسوب می‌شود. براساس یافته‌های پژوهش انجام شده جمعی از پژوهشگران دانشگاه پرینستون و نورث وسترن در سال ۲۰۱۴، سیاست‌های دولت در آمریکا انعکاس خواسته‌های ثروتمندان این کشور است و اکثریت شهروندان آمریکا عملاً در فرایند سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی نقشی ندارند.

دیوید کالاهان در مقاله‌ای در روزنامه گاردین نیز انتخابات در آمریکا را رقابت میان میلیاردرها برای حکومت بر آمریکا توصیف کرده است. به عنوان مثال، رابرت مرسر^۱ یکی از بزرگترین حامیان مالی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری بود که هر ساله میلیون‌ها دلار به گروه‌های مروج سیاست‌های محافظه کارانه کمک می‌کند. این فرد، نفوذ بسیار زیادی در تصمیم‌سازی‌های آمریکا دارد. بلومبرگ نیز از حامیان مالی دموکرات‌هاست. او تاکنون سه دوره شهردار نیویورک بوده است. او یکی از بزرگترین حامیان مالی دموکرات‌ها در انتخابات میاندوره‌ای کنگره در سال ۲۰۱۸ است؛

۱ - Robert Mercer

تنها عامل نفوذ او در محافل سیاسی نیز ثروت بسیار زیاد اوست. حال این سؤال مطرح است که آیا یک معلم یا پرستار هم می تواند به اندازه این افراد در فرایندهای سیاسی نقش داشته باشد؟^۱

فیلیپ آلستون، نماینده ویژه سازمان ملل در زمینه مبارزه با فقر در گزارش ژوئن خود اعلام کرد، سیاست های جدید آمریکا در دوره ترامپ، میلیون ها آمریکایی را به سمت نابودی مالی سوق خواهد داد و حتی ممکن است آنها از تامین نیازهای اساسی خود از قبیل تهیه غذا باز بمانند، در حالی که همین سیاست ها، ثروتمندان در این کشور را غنی تر خواهد کرد. به گفته او، ترامپ جامعه را به سمتی سوق می دهد که در آن، به ثروتمندان پاداش داده می شود و فقرا مجازات می شوند.

جوزف استیگلیتز برنده جایزه نوبل اقتصاد در مصاحبه با روزنامه گاردین گفته است، ناظران اقتصادی و بین المللی باید عمیقاً درباره تأثیرات اقدامات ترامپ بر جامعه آمریکایی تحقیق کنند. این دولت با افزایش نابرابری در توزیع درآمد و ثروت اثرات بسیار بدی به میراث خواهد گذاشت و آتش یک بی ثباتی اجتماعی را شعله ور خواهد کرد. ترامپ به جای اینکه راه حلی برای مهار این بحران بیاید، بیشتر به بزرگتر شدن و عمیق شدن آن دامن می زند.^۲

یکی دیگر از مهمترین پیامدهای توزیع ناعادلانه درآمد، کوچک شدن طبقه متوسط است. موسسه گالوپ در یک نظرسنجی در سال ۲۰۱۶ از مردم خواست خودشان را در پنج طبقه اقتصادی بالا، متوسط بالا، متوسط، کارگر و پایین قرار دهند. درصد افرادی که خودشان را جزو طبقه کارگر می دانستند، ثابت باقی مانده بودند. در حالی که افرادی که خود را طبقه متوسط می دانستند، ده درصد کاهش یافته بود.^۳ دلیل آن هم افزایش توزیع ناعادلانه درآمد بوده است.

نتیجه گیری

اکثریت فقیر و اقلیت ثروتمند، یکی از ویژگی های جامعه آمریکایی است. به عبارت دیگر جامعه آمریکایی به دو طبقه دارا و ندار تقسیم شده است. در حال حاضر، همه طیف های سیاسی در آمریکا از دموکرات گرفته تا جمهوری خواه به توزیع ناعادلانه ثروت در این کشور اذعان دارند. برخی معتقدند سیاست های اقتصادی ترامپ عملاً ثروتمندان را غنی تر و فقرا را فقیرتر خواهد کرد. آلستون معتقد است جامعه آمریکایی به جز ده درصد به سرعت به خط فلاکت نزدیک می شوند. در حال حاضر هیچ راه عملی برای کاهش بی عدالتی اقتصادی در آمریکا وجود ندارد. وضعیتی که می تواند در نهایت منجر به خیزش مردمی و یک جنبش مدنی قدرتمند علیه هیات حاکمه در آمریکا شود. جنبش وال استریت در سال ۲۰۱۱ یکی از مهم ترین پیامدهای توزیع ناعادلانه ثروت در آمریکا است.

۱- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/jul/05/american-elections-battle-billionaires-civic-inequality>

۲- <https://www.theguardian.com/us-news/2018/jun/01/us-inequality-donald-trump-cruel-measures-un>

۳- <http://www.chicagotribune.com/news/opinion/commentary/ct-trump-sanders-middle-class-income-inequality-20160329-story.html>